

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI HETILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3:50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1:50 ck

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA

Csuj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop, (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen kerülnek. Kéziratokat nem adunk vissza

Csuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 25. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Sebatth 26 * 1924 február 1 Péntek

Misztifikáció vagy retirálás?

Egy budapesti újságíró kihallgatáson járt Hainisch osztrák köztársasági elnökénél, beszélgetett több aktuális problémáról a demokrata köztársaság államfőjével, szóba hozta a fajvédelem kérdését is és meghallgatta a köztársasági elnök erre vonatkozó véleményét. Ez a beszélgetés megjelent az újságíró lapjában, a „Pester Lloyd”-ban, amely komoly, európai hiteltű újság, a „Pester Lloyd”-ból belekerült a bécsi „Morgenzeitung”-ba és a „Morgenzeitung”-on keresztül viharos és szenvedélyes felszólalásban eljutott az osztrák nemzetgyűlés háza elé. Az egyik osztrák pronaszírozott antiszemita vezér szemére lobbantotta Hainischnak, hogy nyilatkozni merészt, ugyanaz az antiszemita vezér, aki nemrég azelőtt egyáltalában nem aprehendált Hainischra egy olyan nyilatkozatért, amely kissé élesen bírálta az osztrák szocialisták tevékenységét. Igen ám, de akkor a köztársasági elnök a felszólaló vezér szájaibe szerint beszélt, akkor tehát joga volt véleményt mondani, most azonban, mivel egy kissé kivégezte azt az egész hazug elméletet, amelyen a felszólaló antiszemita uriember pártja ingatagon áll, nosza neki, dühbe gurult a képviselő, ráött az alkotmányra és hevesen tiltakozott.

Az egész ügyben nem is ez az érdekes. A politika furcsa morálja süvölt ki Jerzabek képviselő parlamenti támadásából, a féltelen agitátor és demagóg sem maradt adósa benne magának. Nem ez az érdekes, nem ez az új, érdekes és szóra kívánczik az újságíró, aki interjúvolni megy, aki egy vezetőember véleményét kéri valamilyen kérdéssel és a vezetőember, a meginterjúvolt egymáshoz való szerepe. Mindenki tudja, ha az újságíró felkeresi valakit, ha csak véletlenül nem vacsorára hivatalos, — nem csendes eszmecsereért teszi, hivatása küldi, az a hivatás, amely őt az események és a közvélemény közé állítja. A pesti újságíró se azért ment Hainisch elnökhöz, hogy egyszerűen udvariassági vizitet adjon le nála, ezt nyilvánvalóan tudta Hainisch is és minden szó, ami ott elhangzott és átrezdült az újságíró dobtárcáján, nem egyetlen embernek volt adreszáva, hanem az egész nyilvánosságnak. Mégis ennél az interjúval Seipel miniszterelnök válaszából kiderül: felmerült az a gondolat, hogy talán nem a nyilvánosság részére hangzottak el a szavak, semmiesetre sem szigorú kérdések és szigorú feleletek alakjában. Az elnök beszélt, de nem nyilatkozott. Ennél a pontnál szigorú diszinkciót szeret a politika. Mert megtörténik nemcsak Bécsben, Keleten és Nyugaton mindenütt, ahol újságot csinálnak, újságírók információért és interjúért mennek, hogy a kérdezett szívesen beszél, néha tulságosan fontoskodva, de azonnal elhallgat, mihelyt a nyomtatott sor tiszta visszhangján át a nyilvánosság ítéletével kell szemben találnia magát. Világosabbak is leszünk. Információt is szívesen ad a politikus, hogy a maga pártnézetét a sajtó szaván keresztül elvigye a közönség széles rétegeibe, de sokszor megkötöttség akarja megtartani, — miért, maga tudja legjobban, — és nem óhajtja nevével fedni és állni szavait.

Itt kell visszatérnünk Hainisch elnökhöz. Hainisch elnök tudta, hogy az újságíró, ha felkeresi, nevének eltitkolása nélkül közölni fogja mindazt, amit tőle hallott. Meg sem tilthatta az újságírónak, hogy nevé homályban tartsa, mert hiszen azok a jelentős hangok, amelyek ajkáról többek között az antiszemitizmus ellen elhangzottak, értékes hangok akkor is, ha véletlenül nem az ország közigazgatási elnöke mondja, de ezerszerre értékesebb, ha véletlenül éppen a köztársaság elnöke hangoztatja. Sőt ez esetben csakis így érdekes, mert ha mindjárt egyéni vélemény is, amit Hainisch mond

arról a magas helyről, ahonnan éppen beszélni tud, egy egész ország közvéleményének a hangulatát tükrözi vissza. Nem kért tehát, nem is kérhetett diszkréciót, mert ha diszkréciót kért volna, — mi tudjuk az újságíró kötelességét — a cikk meg sem jelent volna a „Pester Lloyd”-ban, Nem interjú adott, de beszélgetést és ezt a beszélgetést teljes felelősséggel adta tovább a hivatását teljesítő újságírónak. Mégis az osztrák köztársaság miniszterelnöke nyilatkozatával, melyet a nemzetgyűlés előtt tett, misztifikációt sejtett. Ezzel pedig elárulta a nyilvánosságnak azt a titkot, ami eddig a politikus és újságíró

titka volt. Elárulta, hogy ezerszer és egyszer megtörténik, — mert a politika vizei zavarosak — hogy a politikus beszél, de ha a legkisebb kavargás támad szavaiból, minden ódiomot az újságíróra hárít. Ha véletlenül nem üt ki balul a politikus és az újságíró találkozásának a következménye, csöndesen élvezik a siker babérjait. Ha balul üt ki, még mindig van egy kiút: az újságíró indiszkréciót követett el. Ezen a törvénnyé vált rendszeren változtatni nem lehet. Az újságírói hivatás természete, hogy minden harcok öklének a csapása elé a maga vállát kell odatartania.

Csicserin lesz Lenin utóda

Megindult a küzdelem Oroszország elnökségéért. Az angol bizottság Moszkvába indult. Görögország is felveszi a kereskedelmi összeköttetést az oroszokkal

(Berlin, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lenin halálával erős versengés indult meg a népbiztosok tanácsának elnöki tisztéje körül. A legheszebb agitáció Csicserin külügyi népbiztos érdekében folyik, aki a mérsékelt irányokat képviseli. Csicserin javára hangoztatják a génuai konferencián elért kiváló külpolitikai sikereit. Génuában tört meg ugyanis Európa zárkózottsága az orosz tanácsköztársasággal szemben és főleg Csicserin érdeme, hogy az egyes államok egymástól siettek újra felvenni Oroszországgal a gazdasági összeköttetést.

Londoni jelentés szerint az angol kormány James O'Grady deznált oroszországi angol nagykövet elnökelete alatt bizottságot küldött ki Moszkvába, ahol többek között az orosz adósságok, Besarabia és az orosz-lengyel határ problémáit fogja megvizsgálni. A bizottság elhatározta, hogy az orosz államadósság kérdésének elintézését a szövetségesek egymásközi adósságainak rendezésével hozza kapcsolatba.

A görög kormány is megbízta németországi követét, kezdje meg haladéktalanul a tárgyalásokat a görög-orosz kereskedelmi kapcsolatok újrafelvétele.

Lehet-e véleménye a köztársaság elnökének?

Vihar az osztrák parlamentben Hainisch fajvédő-ellenes nyilatkozata miatt. Jerzabek képviselő protestál. Seipel kancellár elismeri a köztársasági elnök szabad vélemény-nyilvánítási jogát

(Bécs, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapelőtti számunkban részletesen beszámoltunk arról a beszélgetésről, amely Hainisch, az osztrák köztársaság elnöke és a „Pester Lloyd” bécsi munkatársa között folyt le. A beszélgetés során a köztársaság elnöke többek között ezeket mondotta:

„Az osztrák antiszemita nem olyan bornirtak...”

— A fajvédő-teória tudományosan époly hamis, mint amilyen ostoba a praktikus életben. Az egész fajvédelmi mozgalomban nem látok egyebet, mint antiszemita lézítást, ez pedig kulturállamban abszurd és káros. A zsidókat, akik őszintén dolgoznak és helyüket a gazdasági és szellemi élet terén tisztességesen betöltik, nem lehet másodosztályú polgárokká stílyesztetni. Ausztriában is vannak antiszemita, de ezek nem olyan bornirtak, hogy fel ne ismernek a zsidók képességeit. Ezek soha nem fogják elvitatni a zsidóknak politikai és kereskedelmi életre való rátermettségét. Megemlíthetem, hogy én magam zsidó embert akartam pénzügyminiszterré kinevezni és amikor ez nem sikerült, akkor bevontam őt a minisztériumban való közreműködésre.

A köztársasági elnök nyilatkozata a „Pester Lloyd”-ban látott napvilágot. A bécsi közönség Hainisch nyilatkozatáról a „Wiener Morgenzeitung”-ból értesült, amely lekötölte a „Pester Lloyd” cikkét.

A „Wiener Morgenzeitung” cikke óriási visszhangot keltett Ausztriában. Bécs demokrata köréi elégtétellel regisztrálták a köztársasági elnök kijelentéseit, a hivatalos fajvédők azonban aprehendáltak a nyilatkozat hallatára, holott Hainisch hízlegően emlékezett meg róluk.

Parlamenti támadás Seipel ellen

A fajvédők elégedetlensége a nemzetgyűlésen robbant ki. A költségvetési bizottság ülésén dr. Jerzabek képviselő heves beszédben támadta az elnököt nyilatkozatáért. Jerzabek szavaira Seipel kancellár válaszolt, aki védelmébe vette az alaptalanul megtámadott elnököt. A

parlamenti vitát az összes bécsi lapok bő részletességgel kommentálják és valamennyi lap Seipelnek tapsol és elítéli Jerzabek eljárását.

A nemzetgyűlés ülésén egyébként Jerzabek ezeket mondotta:

— A köztársasági elnök néhány nappal ezelőtt olyan nyilatkozatot adott a „Pester Lloyd” egyik munkatársának, amely mellett nem lehet szó nélkül elhaladni. Nyilatkozatában az osztrák zsidókérdésről is beszélt, amelynek során élesen elítélte az antiszemitizmust és a fajvédő-teóriát ostobának bélyegezte.

Lehet-e véleménye a köztársaság elnökének?

— Ez a megállapítás — folytatta Jerzabek — lehet a köztársaság elnökének magánvéleménye, ez esetben azonban le kellett volna szögeznie, hogy nyilatkozata csak magánvéleményét fedi. A köztársaság elnöke eddig politikailag semleges magatartást tanúsított, éppen ezért szemeltük ki erre a tisztségre. Az alkotmány szerint az ő állása reprezentatív természetű, erről azonban a nagy nyilvánosság nem tud. Ha a köztársaság elnökének szájából elítélő szavak hangzanak el az ausztriai antiszemita mozgalom ellen, akkor könnyen az a színeze lehet a dolognak, hogy nálunk az antiszemita mozgalom büntetendő cselekmény.

— Ez a kijelentés elítéli azokat a pártokat, amelyek az antiszemitizmust programjukba iktatták, ezek pedig azok a pártok, amelyek a kormányt alkotják.

— A köztársasági elnök nyilatkozatában nem csupán az antiszemitizmus kilengéseiről beszélt. Az osztrák antiszemita mozgalom nem gondol arra, hogy az ország autochton zsidó lakosságának jogait csorbítsa, csak az ellen védekezik, hogy ez a nemzet különleges jogokat vindikáljon magának.

A kancellár válasza

Jerzabek felszólalására Seipel kancellár válaszolt:

— A képviselő ur — mondotta — felszólalását egy bécsi lap cikkére alapítja, amely

NOL

és ellen. Ugyanint: Tüdő- és tuberkulózis ellen. Min-Sirpinol-t rendeljen!

gyesztárban

Keresztgyógyszer-Sásesc

ásában

es irodalmi

enyenedik Lei 45

fűze 30, kötve 40

..... 15

..... 65

..... 150

..... 25

..... 15

..... 15

..... 8

..... 120

..... 80

..... 25

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a „Pester Lloyd“ egyik cikkét közölte le. Nálam is járt ugyanennek a pesti lapnak a munkatársa, akivel általános kérdésekről folytattam eszmecsere, de előre kikötöttem, hogy a beszélgetést interjú céljaira nem használhatja fel. Egészen bizonyosnak vehetjük, hogy a köztársasági elnök ilyen természetű beszélgetést folytatott a hírlapíróval, anélkül, hogy a hírlapíró közölte volna vele, hogy interjút akar készíteni a beszélgetésről, vagy a cikk kéziratát előzőleg bemutatta volna.

— Az említett lap néhány kitételéből is kétségtelenül megállapítható, hogy a lap nem adta híven vissza a köztársasági elnök kijelentéseit. Így többek között a lap azt írta, hogy a köztársasági elnök kijelentette, egy ízben zsidót akart pénzügyminiszternek kinevezni. Már pedig tudott dolog, hogy a minisztereket nem az elnök, hanem a nemzetgyűlés nevezi ki. Egészen bizonyos, hogy az elnök nem tette meg ezt a kijelentést és így e nyilatkozat alapján nem lehet hatásköri túllépésről beszélni.

Joga van az elnöknek

— A dolog érdemi része azonban nem erre a lapra tartozik. Már egy alkalommal vita tárgyává tették az elnök egyik nyilatkozatát. En akkor azt az álláspontot foglaltam el, hogy az elnöknek a kancellár, vagy a kormány bármely más tagjának ellenjegyzése nélkül, joga van véleményét kifejezésre juttatni. Tekintettel arra, hogy akkor a köztársasági elnöknek olyan nyilatkozatáról volt szó, amely az én, a pártom és így Jerzabek képviselő ur szempontjából is szimpatikus volt, kénytelen vagyok álláspontomat ma is fentartani és kénytelen vagyok ismét hangsúlyozni, az antiszemitizmus kérdésében is szabadon nyilatkoztathatja az elnök véleményét.

— Ezek után kérem a nemzetgyűlést, hogy térjen napirendre Jerzabek képviselő tiltakozása fölött.

A nemzetgyűlés napirendre tért Jerzabek felszólalása felett.

Visszaszorítják a mexikói felkelőket

Galveston, január 31. A mexikói szövetségi csapatok visszafoglalták Orizabát és Veracruz, az állam legnagyobb ipari városát.

Helyreáll a görög-amerikai jóviszony

Athén, jan. 31. Az amerikai kormány jelezte, hogy újra követet küld a görög fővárosba. Ez az új kormány elismerését jelenti, valamint a diplomáciai viszonyok helyreállítását, mely Konstantin exkirály visszatérése óta megszünt Görögország és az Egyesült-Államok között.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

Rövid kocsikázás után a hölgyek végre visszanyerték nyugalmukat és a fiatalabbik hállalkodással árasztotta el Jákobot. Híven a párisi nők beszélőképességéhez, szóhoz sem engedte Jákobot.

— Ön megmentett bennünket uram, — isten tudja, milyen szerencsétlenségéből szabadított ki minket! Ugy jött ön, mint valami angyal az égből... Milyen borzasztó emberek!... Láttam azt az egyiket, azokat a szemeket!... Az arca fekete volt és majdnem szép, de milyen vad volt... hála istennek, hogy ön közbejött!... Ő is olyan ostobán aggódik miattam; nem engedi, hogy ezekben a nyugtalan napokban egyedül menjek a színházba, vagy jöjjenek vissza... mert én színésznő vagyok uram, a Baudeville-színház primadonnája... ő pedig egy vén csacsi, a jó öreg Descamps báró... udvarol nekem, kocsit küld értem és én elfogadom — voilà tout!

Az utolsó szavaknál nagy fekete szemét jelentős pillantással vetette Jákobra.

— Leonie! — mondotta az öregebb hölgy, szemrehányó hangon.

— Amit gondolok, azt ki is mondom! — kiáltott Leonie dacosan. — Megmondtam már neki a szemébe is egyenesen, hogy vén számmár... Képzeld csak uram, jóval tul van az ötvenen... és még parókát is hord!... Hiszen nekem ugyan mindegy, — de ezt az ötletet a hintó küldéssel ezt még meg fogja emlegetni!

— Itt van a lakásom uram, rue Faoubourg, Poissonnière No. 3, Demoiselle Courtois... kérem látogasson majd meg... jöjjön már holnap délelőtt, nagyon fogok örülni. Au revoir kedves lovagom!

Utban — a palesztinai erdélyi kolóniáért

Tíz város ujjáéledt zsidó munkája

(Cluj-Kolozsvár, január 31. Az Uj Kelet munkatársától) Erdély és Bánság hatalmas zsidó táborra Erec Jizrael szeretetének meleg egységében tette magáévá a palesztinai erdélyi kolónia ügyét. Nemcsak a napról-napra érkező és nemesen, pénzt, munkát, propagandát felkínáló levelek egész halma bizonyítja ezt, de annak az utnak példátlan sikere is, melynek egyes állomásairól az Uj Kelet már hírt adott. Megírtuk, hogy az erdélyi kolónia töldjét — negyven ezer dunamot — a Keren Kajemet ingyen adja örökösleg annak a negyven erdélyi kolonista-családnak, amelyet méltónak ítélt erre az ajándékra. Ezzel szemben az erdélyi és bánsági zsidóságnak szent kötelessége, hogy tevékenyebben vegye ki a részét az otthonépítés nagy munkájából s legalább annyit gyűjtsön össze a Keren Kajemetnek, amennyit ez az ajándékföld ér: tizenhétmillió lejt. E. y. olyan erkölcsi kötelezettség ez mely akkor is fennállana, ha Erdély és Bánság részére nem létesítenének kolóniát. Ez az összeg nagyon látszik; bár hat év alatt kell felhozni. A valóságban ez az összeg egyáltalán nem álljárányban zsidóságunk teljesítőképeségével, mert ennek háromszorosa és ötszöröse is könnyen összegyűjthető. ha zsidóságunknak akárcsak egy negyede napi egy lejjel járulna hozzá Palesztina felépítéséhez.

Az első nagy propagandautnak súlyos jelentőségű megállapítása, hogy az erdélyi és bánsági zsidóságban, tekintet nélkül arra, hogy cionista, vagy sem, teljes és lelkes annak akarása, hogy Palesztina felépítéséhez így hozzájáruljon. A nacionisták is megérezték, hogy Erec Jizrael felépítésére a világ zsidóságának kell összefogni, annál is inkább, mert Palesztinát a világ hatalmasságai nem a cionistáknak, hanem a világ zsidósága egyetemének ítélte oia nemzeti otthonul. Csak azt a szervezetet kell megteremtteni, amely ezt a szeretetet és ezt a készséget ténylegesen összefogja és pénzzé váltja. Egy olyan organizációt kell megteremtteni, amely anélkül, hogy áldozatot kívánna, — mert hiszen senkinek sem lehet áldozat a napi egy lej, vagy az alkalmi gyűjtések kisebb-nagyobb adománya — a gyűjtési rendszereket minél szélesebb tömegre terjeszti ki és módszereiben minél általánosabbá és könnyebbé teszi. Amint megírtuk, a Keren Kajemet le Jizrael jeruzsálemi központja európai felügyelőjét Pollák Adolfot, a berlini iroda vezetőjét küldötte ki, hogy ebben a munkában az erdélyi főiroda segítségére legyen. A Zsidó Nemzeti Szövetség részéről Székely Béla főtitkár kísérte Pollákot erdélyi szervező útjában, melynek egyik legfontosabb állomása Temesvár volt. A temesvári tárgyalásokon Weissburg Chaim dr., az erdélyi

zsidó nemzeti szövetség ügyvezető alelnöke is hivatalosan résztvett.

Ugy a szervező ut, mint a temesvári tárgyalás minden tekintetben legteljesebb eredménnyel járt. Pollák Adolf a legnagyobb meglepéssel nyilatkozott munkatársunk előtt utjáról és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az erdélyi és bánsági zsidóság, amely most a Palesztináért dolgozóok sorrendjében bizony utolsó helyen áll, a legrövidebb időn belül az élre kerülhet. Különösen nagy elismeréssel nyilatkozott Pollák Adolf a zsidó ifjuságról. Az itjék részéről a Barissziánusok lelkesedése, munkakészsége nyújt biztositékot a jó munkára, másfelől az Avivában az erdélyi és bánsági zsidó lányoknak olyan szervét ismerte meg, melynek rendszerét az egész világon megvalósításra méltónak tartja. Javaslatot fog tenni a Világszervezetnek, hogy az Aviva-rendszert az összes külföldi zsidó országos szervezetek valósítsák meg. Az erdélyi zsidóság tehát új intézményével az egész világ zsidó lányai számára adott példát. A Palesztina-munka elvégzésének oroszjárásához tehát az ifjuságra hárul, abban az értelemben, hogy első sorban az ifjusági szervezetek fogják első sorban a munka precíz rendszerét, kiterjedő hálózatát megvalósítani.

Pollák Adolf eddig tíz erdélyi és bánsági város zsidóságát látogatta meg és ez az ut mindenütt, nemcsak a Palesztina-munka, de a zsidó közélet ujjáéledését és helyes irányban való orientálódását jelentette. Mindenütt osztatlan nagy érdeklődés kísérte Palesztina felépítésének eddigi eredményeit. A zsidó otthon építésének nagyszerű fellendülése hihetetlen lelkesedést váltott ki mindenütt és az a pozitív célkitűzés, melyet a Keren Kajemet és Keren Hajjeszod munkája jelent, meggyőzött mindenkit arról, hogy elvi és definíciós viták helyett, egy kötelessége van minden zsidónak: felépíteni Erec Jizraelt. A modern Palesztina, a zsidó Palesztina megismerése egyet jelent azzal, hogy egy új zsidóság érik ott produktív munkában, új életre, mely a galut kétezer esztendejének sok szenvedése és kallótlása után tétovázás nélkül, öntudatosan és a munka heroikus erejével biztosítja a zsidó nép jövőjét ön maga dicsőségére és a világ valamennyi népének szellemi és erkölcsi gazdagítására. Ebbe a munkába kapcsolódik most be komoly rendszerességgel Erdély és Bánság zsidósága. Az Uj Kelet következő számában megkezdjük a tíz város: Nagyenyed, Déva, Szászváros, Hátszeg, Petrozsény, Lupény, Orsova, Karánsebes, Lugos és Temesvár zsidó munkájának ismertetését, amely — hisszük — nemes buzdító példaként szolgálhat minden zsidó számára.

Második fejezet

— Jaj, milyen egyszerű! Nézze, hogyan repülnek mellettünk a házak!... Nem, nézze csak, nézze hogyan megelőzik a lovak az omnibuszokat, — versenyt akarnak futni velünk — a demain lovacskák!... vigyázz! — óh, hála istennek, ez jól ment!... De hisz te nagyszerűen tudsz hajtani!

Előre, csak előre, francia paripák! Rugd a levegőt, vigan, ahogy csak jól esik! Előre, csak előre!

— Hop, hop! — kiáltott Leonie és hangosan felkacagott, de közben görcsösen belékapaszkodott karjába. Hová kocsizunk? — kérdezte aztán, mikor néhány hintó közé kerültek és kénytelenek voltak lassabban hajtani. — Magam sem tudom hová! A világ végére! Ha szárnya volna a lónak, főlhajtának a levegőbe, föl a nap felé, mint Phaeton... ismered Phaeton történetét, aki alábukott?

Oh, hát már hallottál a szép Phaetonról is? Igen, ugy sajnálom szegényt! Betörték a grófhoz, kivontatták a kocsiszínből és a barrikádokhoz használták föl. Egy ágyugolyó aztán ezer darabra tépte... óh!

— Mi történt? — Láttad azt a kis embert abban a világos frakkban? Az Arthur volt az, aki a spanyol bolerómat komponálta nekem... csak aztán föl ne keressen, hogy párbajra hívjon ki, mert együtt kocsizunk!

— Ő vele nem szoktál kikocsikázni? — Hiszen dadog! És azonkívül dohányszaga van... A Paulina után is bomlott... óh, most már tudom hová hajtunk! St. Germainbe! Paulina ma ott van a szeretőjével!... Szegény teremtés! Olyan komoly lett, mióta összeismerkedtek. Össze-vissza járkálnak, megcsodálják a természetet, a művészeteket, sőt, úgy hiszem, egyszer még templomba is elmen-

tek. De persze kárpótolja magát olyankor, ha szeretője nincs vele... majd megösmertetlek a fiuvál... igaz is, hogyan hívnak téged tulajdonképpen?

— Bendixen.

— Ben... Bennig — másféle neved nincsen? De most jut eszembe! Tulajdonképpen gyalázatosan gyorsan ment, ahogyan mi megösmertedtünk egymással. Összesen egyetlenegyszer láttalak... és máris... Fogd csak be a szájad, tudom mit akarsz mondani... Oh, de egy egyszerű móka jutott eszembe... Herceget csinálod belőled!... A Paulina olyan büszke, hogy a szeretője egy színházigazgatónak a fia, most letromfolom és ez le fogja törni, meg fogja pukkasztani, — egy herceget!...

— Ez már a St. germain-i palota?

— Ugy hiszem. Nézd csak ezt a kis pavillont, amelyik itt jön. Ugyanarra a helyre építették, ahol XIV. Lajos szabad ég alatt világra jött — hja, mindnyájan emberek vagyunk... Lorettoi szűz anyám! Hiszen itt megy Paulina az emberével... állj meg! Kiszállunk!

Le akarta segíteni a kocsirol. A lány először egyik lábát nyújtogatta lefelé, aztán a másikat, mintha nem merne. Jákob villámló szemekkel nézett rá föl és azt mondta:

— Ugorj a karjaimba!

— No, hát vigyázz!... hopp!... autsss! — hiszen egészen összenyomsz! — kacagott, sikongott a lány és arcába harapott.

A másik pár közelebb jött. Leonie ünnepléses arcot vágott és így mondta:

— Hercegem, megengedi, hogy bemutassam önnek barátnőmet Madmoiselle Paulinet és unokabátyját, Albert urat. Kisasszony, Albert ur — öfensége herceg Ben... bocsnátát kérem hercegem, a neve megint nem akar kicsuszni szájamon.

(Folyt. köv.)

Einstein
Zsidó Nemzeti
vezetője, aki
érdekes Einstein
Einstein
nárral és elpa
— Alig
lábamat.
— Talán
lábát... feleli
Einstein.
— Oh n
gondja van a
időben — tito
riányát.

Mi lett
stein az egyete
— Vedd

de huzd föl a
önkremlenjenek
A tudós
és galucsival
terembe.

Galucsni
helyezte; persz
micipőbe beáll
Elmult az
az egyik galuc
Loccs!
A viz kis
romvizzel.

Einstein
— Vajjon
kat hagyom ott

Elfogták a p
Rablóállamot
Győzevalutáj

(Prága, j
től.) Minden po
a bankrablás me
gája ellen követ
nikus. A közöns
szággal várja a
zás minden újab
Az itteni
nak győződve an
ellen is ugyanaz

Cenfi Ant
kihallgatása sorá
adásában detekt
amiket a rablób
közben le nem t
nél elszántabb é
utolsó tíz eszten
pában.

— Rómák
— így vallott C
amiket csakis gy
Sok pénzen Tri
vásároltunk voln
végigjártuk voln

— Mi célj
dezte a tisztvisel

— Célunk
amig egy kis mi
Meg akartuk mu
elhanyagolt terül
nem a mai erköl
az erkölcs azonba
tásában nem ve
voltunk hatva a
az akarat. A rég
nagyon az érvény
A rablást nagy s
ellen, akik alapjá
lással szerezték.

— Miért
ban akarták végr
milliárdokat akar
kább a jóvalut
szemelnők?

Cenfi felnev
— Mi ebbe
Valóban, tanácsk
azonban egyértelm
tunk, hogy az els
szágokban fogjuk
után indulunk má
legjobbvalutáj

kolóniáért

vezető alelnöke is hiva-

int a temesvári tárgya-
gteljesebb eredménnyel
nagyobb megelégedéssel
előtt utjáról és annak
fejezést, hogy az er-
amely most a Palesz-
en bizony utolsó helyen
lül az élre kerülhet.
el nyilatkozott Pollák
Az itjak részéről a
munkakészége nyujt
másfelől az Avivában
lányoknak olyan szervét
szerét az egész világon
ja. Javaslatot fog tenni
z Aviva-rendszert az
szervezetek valósítsák
hát új intézményével
számára adott példát.
nek oroszlanrésze tehát
értelemben, hogy első-
forjók elsősorban a
erjedő hálózatát meg-

helyi és bányási város
z az ut mindenütt,
de a zsidó közélet
n való orientálódását
n nagy érdeklődés ki-
edligi eredményeit.
egyszerű fellendülése
ki mindenütt és az
Keren Kajemet és
nt, meggyőzött min-
iniciós viták helyett,
zsidónak: *felépíteni*
szitina, a zsidó Pa-
ent azzal, hogy egy
munkában, új életre,
jének sok szenved-
eres nélkül, öntuda-
erejével biztosítja a
ségére és a világ
s erkölcsi gazdagítá-
odik most be ko-
s Bányás zsidósága.
an megkezdjük a
szászváros, Hátszeg,
Karánsebes, Lugos
ismertetését, amely
például szolgálhat

gát olyankor, ha
megösmertettek
ívknak téged tu-

másféle neved
! Talajdonképen
ogyan mi meg-
sen egyetleneg-
od csak be a
ndani... Oh, de
szembe... Her-
A Paulina olyan
színházigazgató-
ez le fogja törni,
y herceget!...
i palota?
k ezt a kis pa-
narra a helyre
ad ég alatt vi-
emberek va-
m! Hiszen itt
... állj meg!

esiről. A lány
lefelé, aztán a
Jakob villámlo
ondta:

pp!... autsss!
! — kacagott,
pott.

Leonie ün-
ndta:

hogy bemu-
moiselle Pau-
at. Kisasszony,
n... bocsána-
gint nem akar

(Folyt. köv.)

Ez történt...

Einstein és a harisnya. Adolf Pollak, a Zsidó Nemzeti Alap jelenleg Erdélyben tartózkodó vezetője, aki Einsteint közelről ismeri, a következő érdekes Einstein-anekdótát beszélte el:

Einstein találkozik az utcán dr. Mühsam ta-
narral és elpanaszolja:

— Alig bírek járni, ugy nyomja valami a lábamat.

— Talán a harisnyája gyűrött, ez nyomja a lábát... feleli dr. Mühsam.

Einstein szinte gyerekes naivsággal mondja:

— Oh nem! Szegény feleségemnek annyi gondja van a harisnyastoppolással, hogy az utóbbi időben — titokban — már nem is hordok harisnyát.

Mi lett volna jobb. Zuhogott az eső és Einstein az egyetemre készült.

— Vedd az esernyőt — szölt az asszony, de huzd föl a galocsnit is, nehogy cipőd a vízben sönkrejjenek.

A tudós ugy tett, ahogy asszonya javasolta és galocsnival és esernyővel fölszerelve ment a tanterembe.

Galocsniját a professzor szépen a sarokba helyezte; persze nem mulasztotta el az egyik gumicipőbe beállítani az esernyőt.

Elmúlt az óra, Einstein kiemeli az esernyőt az egyik galocsniból és becsusztatja a lábát.

Loccs!

A víz kiszorult, de a cipő is tele lett csuromvízzel.

Einstein pedig így morfondírozott!

— Vajjon mi lett volna jobb, ha a galocsni-
kat hagyom otthon, vagy az esernyőt?

Elfogták a prágai és bécsi bankrablókat

Rablóállamot készülték alapítani Tripoliszban. Győngevalutájú országokban akarták megtanulni a mesterséget

(Prága, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden politikai és művészi szenzáció eltörpül a bankrablás mellett, amelyet a Pecsek-bank szolgálja ellen követett el egy olasz származású mechanikus. A közönség delután és este mohó kíváncsisággal várja a lapokat, amelyek a rendőri nyomozás minden újabb fázisáról kimerítőn számolnak be.

Az itteni közbiztonsági hatóságok meg vannak győződve arról, Bécsben *Marisch* bankszolga ellen is ugyanaz a társaság követte el a rablást.

A római tanácskozás

Cenfi Anton, a Prágában elfogott rabló első kihallgatása során nyomban elárulta társait. Előadásában detektívregénybe illő terveket mondott el, amiket a rablóbanda meg is valósított volna, ha közben le nem tülelik az egész társaságot, amelynek elszántabb és tervszerűbben dolgozó bűnösök az utolsó tíz esztendő alatt sem bukkantak föl Európában.

— Rómában tanácskoztuk meg a dolgot — így vallott Cenfi. Nagyszabású terveink voltak, amiket csakis gyors meggazdagodással lehet elérni. Sok pénzen Tripoliszban egy nagy földterületet vásároltunk volna és két kisebb gőzöst, amelyen végigjártuk volna az oceanát.

A tripoliszi rablókolónia

— Mi céljuk volt az utazgatással — kérdezte a tisztviselő?

— Célunk a további rablás volt mindaddig, amíg egy kis mintá államot nem raboltunk össze. Meg akartuk mutatni, hogy Tripoliszban is, ezen az elhanyagolt területen, lehet csinálni valamit. Persze nem a mai erkölcsökkel szerettük volna a pénzt, az erkölcs azonban bennünket célunk megvalósításában nem veszélyezett volna. Mindnyájan át voltunk hatva a gondolattól, hogy a legfőbb erkölcs az akarat. A régi hódításoknál sem respektálták nagyon az érvényben lévő szokásokat és erkölcsöket.

A rablást nagy stílusban akartuk csinálni, gazdagok ellen, akik alapjában véve a pénzüket szintén rablással szerezték.

— Miért éppen győngevalutájú országokban akarták végrehajtani ezt a tervet? Hiszen ha milliárdokat akartak összerabolni, akkor talán inkább a jóvalutájú országokat kellett volna kiemelniük?

Cenfi felnevetett.

— Mi ebben is újak és eredetiek vagyunk. Valóban, tanácskozásunk során erről is szó esett, azonban egyértelműen arra az elhatározásra jutottunk, hogy az első kísérleteket rosszvalutájú országokban fogjuk végezni és a nyert tapasztalatok után indulunk majd Svájcba, Angliába és innen a legjobbvalutájú Amerikába.

— Ha majd annyira jutottunk volna, hogy megszerezük a tripoliszi kis birodalmunkat, itt kikötőt is hasítottunk volna magunknak és a betelepülőkkel fegyveres alakulatokat szerveztünk volna. Ha valaki bajba kerül, ez volt a terv, mi haladéktalanul elintézzük, hogy „bajtársunkat“ ismét kiszabadítsuk. A fegyveres csapat esküt tett volna arra, hogy minden körülmények között fegyveres beavatkozással szabadítsa ki elfogott társunkat. Ha például Milanóban, vagy Newyorkban valakit elfogtak volna közülünk, mi azonnal utnak indítottuk volna negyven tagból álló felfegyverzett csapatunkat. Embereink olyan helyen kötöttek volna ki, amiről sejtelmük sincs a hajózási rendőrségeknek. Persze, a csapat áruhában, mint mun-

kások, vagy mint parasztok vonultak volna fel és a börtönt éjjel ostromolták volna meg. Mindenről pontos tájékozódása lett volna a tripoliszi központnak, mert hiszen gőzöseink nagyszerű felvevő- és leadókészülékkel lettek volna felszerelve, nekünk pedig meg volt már a telefon- illetve táviró-sífrénk

A fantasztikus előadás után Cenfi elmondta, hogy kikkel jött Prágába. Ezek Mario *Ferraro*, Egidio *Catelli* és Marcello *Fonché*. Catellit különben Bécsben fogták el. A nála tartott házkutatás alkalmával negyvenmillió osztrák koronát találtak. Bizonyosra vehető, hogy egyike volt a *Marisch* elleni támadóknak. A rendőrség a nyomozást folytatja.

Elégedetlenkednek az „ifju liberálisok“

Követelik a korrupció megszüntetését. Hadjárat az ellenzéki vezetők ellen

(Bukarest, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország belpolitikai életében újra nagy a sürgés-forgás. Az egyhónapi szünet után a különböző pártok ismét teljes erővel léptek sorompóba és a levegőben már is új kombinációk özőne röpköd.

Az új parlamenti ülészek egyelőre az általános bizonytalanság jegyében indult meg. Az ellenzéki pártok bizonytalanul tapogatóznak új orientációk felé, együttműködési és fúziós tervek lebegnek a felszínen, a kormány pedig bizonytalanul méregeti az ellenzék várható erőviszonyait, mert még nem tudja, melyik oldaláról jöhet támadás.

A várható támadást igen érdekesen igyekszik kiparizolni a kormány. Hivatalos lapjában, a „Viitorul“-ban sorozatos támadó cikkeket helyez el az ellenfél összes vezetői ellen. Steret, Averscut, Argetoianut, Vajdat és a többi pártvezetőket bizonyítékok alapján és bizonyítékok nélkül hazááruulással és országrontással vádolja, hogy az ellenzéki vezetők tekintélyét lejárathassa az ország közvéleménye előtt.

A „Viitorul“ minden nap egy-egy ilyen támadó cikket közöl. Ma számában Stere Constantin a soros, akiről már másodsor írja meg, hogy a háboru alatt elárulta Románia érdekeit. A „Viitorul“ támadó cikkei önkéntelenül is egymásfelé sorozják az ellenzéki pártokat, akik közös fronton

veszik fel a küzdelmet a lap támadó hadjárata ellen. Ennek az egymásfelé orientálódásnak első jele, hogy a különböző ellenzéki pártok készséggel bocsátják hivatalos lapjuk hasábjait a megtámadott ellenzéki vezetők rendelkezésére.

Az ellenzéki pártok egymásfelé orientálódásával egyidejűleg a kormánypártban a széthúzás jelei mutatkoznak. A mai nap belpolitikai szenzációja az ugynevezett „ifju liberálisok“ gyűlése. A liberális pártnak tudvalevőleg van egy ugynevezett „ifju“ csoportja, — nagyobbára fiatal, tehetséges és ambiciózus liberálisok, — akik a mai tilésükön tiltakoztak a korrupció ellen.

Ennek az állásfoglalásnak súlyosabb következményei is lehetnek, ha a miniszterelnök kellő diplomáciával nem fogja elvágni a mozgalom útját.

A gyűlésen tizenkét tagu delegációt választottak, akik a megszavazott memorandumot a miniszter elé terjesztik. A memorandum a miniszterelnök konkrét intézkedéseit kéri az utóbbi időben elharapódzott korrupció ellen. A memorandum egész sor konkrét esetet sorol fel, különösen a főváros polgármesterét vádolja különböző panamákkal.

A memorandumot holnap nyújtják át a miniszterelnöknek, akinek a választ a főváros egész közönsége érdeklődéssel várja, annál is inkább, mert a memorandumban — a „Romania“ szerint — félre nem érthető célzás történik Bratianu Vintila és Constantinescu néhány üzletére.

Botrány a magyar nemzetgyűlésen

Panamával vádolták Bethlen fiát és feleségét. Felolvasták az Eskütpanama részeseinek a névsorát

(Budapest, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlésen tegnap részleteiben is letárgyalták az indennitásról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat második szakaszánál Rassay Károly kérdést intézett a pénzügyminiszterhez, milyen lesz azoknak a polgároknak vagyoni helyzete, akiknek vagyontól külföldön jóvátétel fejében lefoglalták. Ezek az állampolgárok, mondotta Rassay, visszkeresettel élnek a magyar állammal szemben, ami teljesen jogosult is, mert lehetetlen, hogy az állam fizetési kötelezettségét, bárha részben is, az állampolgárok szenvedjék meg. A pénzügyminiszter válaszolt Rassay felszólalására s kijelentette, hogy ezeket a károsultakat adókedvezményben kívánja részesíteni.

Rassay után Eöry Szabó Dezső pártönkivüli képviselő interpellált Eskütt Lajos bűnügyében. Kérte a kormányt, hogy az ügyet mihamarabb intézze el. Ezután egy névsort vett elő s az egy-ségespárti képviselők nagy lármája és tiltakozása közepette felolvasta egy esomó képviselő és köztisztviselő nevét, közöttük a miniszterelnök fiát is, mint akinek az Eskütt-ügyben része volt. A névsor felolvasása irtózatos zajban történt meg.

— Ptuj, maga református pap? Maga a zsidónál is gazemberebb. Szégyelje magát!

Nagy Emil igazságügyminiszter: Az Eskütt-ügyben a tárgyalás február 25-ére van kitűzve. (A képviselők folyton kiabálják Szabó felé: Aljas-ság, amit csinál! Le vele!) Dacára annak, hogy Eöry Szabót a folyosón részletesen tájékoztattam, mégis interpellált. Vétenék a parlamenti szabályok ellen, ha bármit is szólne, mert az ügy pártatlan bíróság előtt van és igazságos döntésre vár, amelyre semmiféle befolyás nem gyakorolható.

Bethlen miniszterelnök emelkedett ezután szólásra. Nagy Emil szavai után — mondotta — felmentve érzem magam a válaszadás alól, csak kijelentem, hogyha vádoló, azt mindig ugy teszem, hogy a vádlottal férfiasan szembenézhessenek. Eöry Szabó már egyszer bizonyos dolgokkal kapcsolatban feleségem nevét emlegette. (Közbekiáltások: Aljas-ság! Ptuj!)

Podmaniczky kiáltja: Egy örült Szabó Dezső. Bethlen miniszterelnök folytatja beszédét: Eöry Szabó arról is bizonyosságot szerzett, hogy valótlan dolgokat állít. Az ügy a független bíróság kezében van amely bizonyára igazságosan fog dönteni. (A szocialisták kivételével a képviselők valamennyien felállva ünneplik Bethlen miniszterelnököt és választ elfogadják.)

Eöry Szabó ismét szólásra emelkedett, a nagy zajtól azonban alig tudott szóhoz jutni. Később, mikor a zaj már csillapult, kijelentette, hogy Bethlent nem tendenciózusan támadta, csak az ügy elintézését sürgeti. Ha a bíróság veszi kezébe az ügyet, ez sokkal igazságosabb intézés, mint az, hogy Esküttet az örültek házában őrizzék.

Biró Pál a külföldi kölcson ügyében interpellált. Kérdi a miniszterelnököt, hajlandó-e londoni tárgyalásait ismertetni, a kölcson sikere érdekében hogyan szándékszik eljárni és hajlandó-e a parlamentet a Jugoszláviával kötendő megállapodás lényegéről tájékoztatni.

Biró Pál interpellációjára Bethlen miniszterelnök azt válaszolta, hogy álláspontja szerint a kölcsonakció az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét meg fogja javítani és célját el fogja érni. A többség ismeri a jegyzőkönyveket és helyesli azok fentartását. A miniszterelnök választ tudomásul vették.

Saját érdekében
győződjön meg,
hogy butorait mégis
csak

**Házassulandók
figyelmébe**

**Fischer Albert
és Társa**

cégnél szeresheti be
a legolcsóbban.
Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79
Gyártelep: Gherla

Békésen elintéződik a pfalzi kérdés

Macdonald nem akarja Franciaország elszigetelését. Világkonferenciát hív össze a függő kérdések megoldására. Németországot rövidesen felveszik a népszövetségbe

(London, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Crewe lord párisi angol nagykövetség Poincaréval folytatott megbeszélése főleg a pfalzi kérdésre vonatkozott. Azt hiszik, az angol nagykövet újból közölte a londoni fel-fogást, mely szerint a valóságban nincs pfalzi kérdés és mielőtt a francia hatóságok beszüntetik a szeparatista mozgalom támogatását, rögtön összeomlik. Az angol kormánynak az a nézete, hogy a kérdést nemzetközi döntőbíró-sághoz kell utalni, míg a francia kormány, mint hírlik, azt kívánja, hogy a nagykövetség konferenciája foglalozzék a kérdéssel.

A tárgyalásokat kellemetlenül befolyásolja egy újabb incidens, mely Pirmasens városában történt. Tegnap délután

idegen szeparatisták vonultak be a városba, megszállták a városházát és az ott talált rendőroket letartóztatták, az utcai rendőrszemeket pedig súlyosan bántalmazták.

Berlin, január 31. Az első szakértőbizottság szerdán délelőtt tartotta Berlinben első tanácskozását, amelyen munkaprogramjukat állapították meg a bizottság tagjai. A tanácskozá-sok eredményét csak egyes esetekben fogja a bizottságok titkársága hivatalos kommunikékben a nyilvánossággal közölni. Mac Keana és Bradbury, a népszövetségi tanács angol dele-gátusai Berlinbe érkeztek.

Újabb értesülés szerint az albizottság déltán már megkezdte munkálataikat. A bizott-ság hivatalosan közli, hogy vizsgálódásait

a legnagyobb gyorsasággal fogja elintézni, de jelentéseit csak elutazás előtt szövegezi meg.

A külföldi diplomaták fogadtatásakor Macdonald miniszterelnök hosszabb beszélgetést folytatott az amerikai nagykövettel, akit kitün-tető szívélyességgel fogadott. A belga követség tagjai kijelentették Macdonald előtt, hogy Bel-gium politikája elsősorban független politika, melyet egyetlen más hatalom sem határozhat meg kizárólagossággal, de amely valamennyi állammal való együttműködést célozza. Macdo-nald kijelentette válaszában, hogy ilyen körülmények között

Anglia és Belgium egyetértésének semmi sem áll útjában.

Belgium képviselője még közölte Macdonald-dal, hogy azt a középútat, melyet a brüsz-szeli konferencián javasoltak Anglia és Francia-ország eltérő álláspontjának összeegyeztetésére a pfalzi kérdésben, valószínűleg rövidesen úgy Londonban, mint Párisban is elfogadhatónak fogják találni, ha a rajnai bizottság Koblenz-ben ismét összeül. Belga részről megállapítják, hogy a rajnai bizottság, ha rábizzák a munka-nélküli segélyek szétosztásának felügyeletét, ga-rancia lesz az összegek pártatlan szétosztására. Macdonald kijelentette, hogy az angol kormány semilyen alapot nem lát ilyen kompromisszumra a pfalzi kérdésben. Ott, ahol

a szeparatisták nincsenek ellenőrzés alatt,

semmiféle nehézség nincs a munkanélküliek tá-mogatása körül, amiből arra kell következtetni, hogy minden nehézség meg fog szünni, ha a franciák nem fogják támogatni ellenőrzési kör-zetükben a szeparatistákat.

London, január 31. A hétfői minisztertanács-on Macdonald élesen bírálta a régi diplomácia esz-közait és gyökeres változást ígért ezen a téren. Súlyos szavakkal támadja Curzon volt külgy-miniszter politikáját, amely Franciaország elszige-telését vonta maga után. A régi diplomácia ideje lejárt, azt mellőzni kell, mondotta Macdonald.

Az új diplomácia alapja a nyíltság és a bizalom

kell hogy legyen. Franciaország megfenyegetésének gondolata veszedelmes gondolat.

(Newyork, január 31. Párisi értesülés alap-ján a „Newyork Herald“ az írja, hogy Macdonald-nak, Poincaréhoz intézett levele alapján, az elkö-vetkező hetek diplomáciai eseményei a következő sorrendben fognak lejátszódni: A szakértők sürgő-sen előterjesztik véleményüket a jóvátételi bizottsá-gnak, amely még februárban fog határozni afelől, hogy elfogadja, vagy pedig elveti a jelentést. Már-cius végén Macdonald kezdeményezésére

az összes államok miniszterelnökei közös tanácskozásra ülnek össze,

melyre az Egyesült-Államok és Németország mi-niszterelnökeit is meghívják. Az érdemleges tanács-kozást a szövetséges államok kormányelnökeinek

eszmecseréje fogja megelőzni. Macdonaldnak eltökélt szándéka, hogy a miniszterelnökök konferenciája előtt, vagy azzal egyidőben, nemzetközi konferen-ciát fog összehívni, mely a különböző népek adó-ságainak kérdésével fog foglalkozni. Ezeket az adósságokat vagy egészen törlik, vagy oly mér-tékben csökkentik, hogy balátható időn belül meg-fizethetők legyenek. Angol politikai körökben azt hiszik, hogy Amerika hajlandó lesz mindezeknek a rendezésben közreműködni és mielőtt létrejön az általános megegyezés,

Németországot felveszik a népszövetségbe,

azzal a feltétellel, hogy összes kötelezettségeinek hajlandó eleget tenni.

Berlin, január 21. A német kormány rész-letes memorandumot terjesztett a szakértői bizott-

Hogyan került be Pfalz ismét a történelembe?

(Berlin, január 31. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A kicsi Pfalz, amióta Heinz-Orbis szeparatista vezető Speyerben meggyilkolták, ismét a világ-események sodrába került. Ezelőtt jóformán csak a történelemkönyvből tudta mindenki, hogy Európában Pfalz nevű tartomány is van, mely valaha nagy szerepet játszott, minthogy uralkodója egyike volt azoknak a választófejedelemeknek, akik a római császári trónt betölt-hették. Azután letűnt a történelem láthatárá-ról, hogy most ismét belekerüljön a törté-nelembe. Ez a kicsi tartomány ugyanis, mely-nek alig van nyolcszáz ezer lakosa, döntő té-nyezője lett a franciák rajnai politikájá-nak.

Tirard, a francia megszálló seregek koblenzi főparancsnoka ismételtén kijelentette a németek képviselőinek, akik a Rajna-vidék államjogi jövőjéről folytattak vele megbeszélé-seket, hogy Pfalzt nem lehet a rajnai kér-déskomplexumba belevonni, mert Franciaor-szágnak külön tervei vannak ezzel a tarto-mánnyal. Abban, hogy mik ezek a tervek, kü-lönböznek a vélemények. Általánosabb az a nézet, Franciaország az önálló Pfalzzal Bajor-országra akar nyomást gyakorolni, hogy ráve-gye a rajnai szövetség megteremtésére. Ezt a tervet azonban keresztülvihetetlennek tartják.

A passzív ellenállás

Pfalz jelenlegi helyzetének megértésére szükséges, hogy az ott lefolyt eseményeket össze-foglaljuk. Addig, amíg a Ruhr-harc véget nem ért, ebben a tartományban alig különböztek a viszonyok a többi megszállott területek viszonyaitól. A passzív ellenállás sok áldozatot kö-vetelt a vezetőpolitikuskok és a kormány köré-ből. Sok parlamentairet, szakszervezeti vezetőt, polgármestert, postai, vasuti és igazságügyi fő-tisztviselőt kiutasítottak az országból, vagy be-börtönöztek. Még ma is sok fogoly van a Ruhr-harc idejéből Zweibrückenben, ahol olyan embertelenül bántak a foglyokkal, hogy sokáig rossz hire volt ennek a városnak. A lakosság mély lelki depresszióban állt.

Függetlenségi törekvések

Ekkor tört ki Bajorország és a birodalom közötti krízis, melynek azonnali mutatkoztak a politikai hatásai Pfalzban is, amely soha sem

AZ UJ KELET PANASZKÖNYVE

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Ma délelőtt felmentem a városházára, hogy az erkölcsi bizonyítványomat láttamoztassam. Az iktatóban azonban kellemetlen meglepetés ért. Tudomásomra hozták, hogy az iratra tisztejes városi bélyeg kell, melyet a kerületi kapitánynak kell rá-ragasztania s ha mégsem ragasztotta rá, menjek vissza s kérjem a bizonyítvány szabályszerű felbélyegzését, mert a regisztratúraban nincs városi bélyeg. Az egyik ur ott előadta, hogy a kerületi kapitányságokon rendszerint beszedik a bélyegre való összeget, de bélyeg nem ragasztanak az ok-jegyző urnak, de várta, hátha valaki a közönség köréből fog orvoslást kérni. Azt is mondotta, hogy előttem még hárman jártak az iktatóban, akik kény-telenek voltak bélyeg hiányában eredménytelenül visszamenni a kapitányságra, ami félnapi időveszte-viszámenni és inkább még egyszer lefizetik a vá-rosi bélyegilletéket.

Bocsánatot kérek, Szerkesztő Ur, de én ugy tanultam meg, hogy a tisztviselő van a közönséget

ság elé. A memorandum szerint csak moratórium vagy kültöldi kölcsön lehet a szanálás alapja. Az új költségvetésben kétszázmillió aranyárka föls-leget előirányoztak jóvátétel nélkül.

Az első bizottság hivatalos kommunikéje közli, hogy a kancellárt telkérték, közölje azon szemé-lyek neveit, akik fel lesznek hatalmazva, hogy a bizottság számára a szükséges hivatalos technikai adatokkal szolgáljanak. A kommuniké hangsúlyozza még, hogy a bizottságok igyekezni fognak berlini munkájukat mielőbb befejezni.

Berlin, január 31. A német nemzeti párt indítványt terjesztett be a birodalmi gyűlésen. Ja-vaslatában követeli, hogy a megszállt területeken előfordult gyakori felségssértésekre rendkívüli esz-közöket alkalmazzanak. A párt azt kívánja, hogy terjesszenek be olyan törvényjavaslatot, mely ha-lálbüntetést állapít meg a megszállott területeken elkövetett felségssértésre. Javaslatában azt is köve-teli a párt, hogy a köztársaság védelmére létesí-tet állami törvényszék működését függeszték fel és állítsák helyre az alkotmányos illetékességet.

viseltetett tulnag szimpátiával a reakciós mün-cheni kormány iránt. A konfliktus kitörésekor Pfalz szociáldemokrata munkássága a maga tel-jességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy minden államjogi összeköttetést megszüntet Bajorországgal, ha a bajorok megszék a biroda-lom iránti hűségüket. A munkások megbizták vezetőjüket, Hoffmann, lépjen érintkezésbe Metz francia tábornokkal, aki éppen akkor vette tervebe, hogy a német birodalom kereté-ben megteremtse az önálló Pfalzt. Metz tábor-nok azonban habozott, mert programjának ki-vitelére szívesebben szövetkezett volna Beyers-dörfferrel, a katolikus német néppárt vezetőjé-vel. Ez azonban nem sikerült neki, de kudarcot vallott Hoffmann javaslata is, mert Metz tábornok később elhagyta programjából azt a feltételt, hogy az önálló Pfalzt a német biro-dalom keretén belül akarja megteremtteni.

Metz tábornok szerepe

A tábornok ekkor brutális fenyegetések-vel próbálta befolyásolni a vezető politikuskokat. Nyíltan megmondotta, hogy nem védi meg többé a polgárságot és Pfalza szabadija a szeparatistákat, ha nem teljesítik a kívánságát. És betartotta a szavát. A politikai pártokkal folytatott tárgyalások megszakadása után azon-nal kitört a szeparatista felkelés. Dorten szep-aratista vezér személyesen jelent meg Kaisers-lauternben és Kirehheimolandenben, hogy a mozgalmat megszervezze. A franciák olyan magatartást tanusítottak, melyből nyilvánvaló volt, hogy a szeparatisták védelmük alatt ál-lanak. Végül aztán a francia szuronyok támo-gatásával megalakult az autonóm pfalzi kor-mány. Ezzel a szenvedések újabb korszaka szakadt a Ruhr-haroban félig tönkrement la-kosságra. Az emberieség legelémibb törvényeit is lábbal tiporták a szeparatisták. Megkezdőd-tek a kiméletlen kiutasítások. Az egész tarto-mányt kémekkel hálózták be, akik a legszük-kebb családi körbe is befészkelődtek. Amellett pedig a tartományt szinte teljesen elzárták a birodalomtól. A tartományban állapotok mély gyűlöletet öntöttek a lakosságba, mely végre megelégtelt a sok szenvedést és mindenáron szabadulni akar azoktól, akiknek azt köszönheti.

és nem megfordítva. Remélem, hogy az Uj Kelet felhívja majd az illetékes köröket erre az anomáliára.

Kiváló tisztelettel
Egy III. kerületi lakos.

Válasz: Munkatársunk előadta az ön pana-szál dr. Carpinisan főjegyző urnak, aki felkéri ál-talunk önt és mindenkit, akinek ilyen sérelme van, hogy panaszát írásban jelentse be nála, hogy kiküszöbölhesse a szabálytalanságokat. De már elő-zőleg elrendelte, hogy a kerületi kapitányok az általuk kiállított iratokon részletezve tüntessék fel a felek által fizetett összegeket. Az, hogy az iktatóban ma nem lehet városi bélyegeket kapni, tisztára véletlen, amely minden adminisztrációban szokott néha előfordulni.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztíttatja ruháját. Cluj, gyár Strada Barțiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt!

Az Uj Kelet szerkesztője...
Az Uj Kelet...
Közfizetési...
Gromániába...
Rado...
hirdet

nak hatá...
egyedikén...
lomások...
előttjéig...
tézkedés...
lozsvári...
gott, mert...
büntetések...
iveknek...
Iz a Far...
ezer adófi...
száz iv ér...
hallgatolag...
de aztán...
és alapjára

— Fo...
Szófiából...
kért a bolg...
ügyeinek...
kodási eng...
a jelenlegi...
nek s ezért...
A várnai...
párti vezet...
képviselőt...
zett vita fo...
kijelentette...
kemoly biz...
és a kommu...
tek elő a k...
társaság ki...
van az a li...
esetén kivé...
A parasztp...
állítják, hog...
cenálta, mer...
községi vála...
tézkedéseket

— Meg...
kesztője. Te...
a „Temesvári...
napi betegség...
meghalt. Poz...
„Temesvári H...
tulajdonosa és...
után lesz. A...
ujsgíróból elr...

— Cáf...
dapestről j...
hir terjedt el...
de külföldön...
országi köve...
lomáshelyét...
a leghatároz...
hirt. (Hohlert...
meg a liberá...
zusan inform...

— Mün...
Münchenből...
bűnpörét még...
mert a korm...
lesznek rendz...
sajtó útján fel...
hiveit, hogy a...
magukat felel...
sára ragadtat...
zására minden...
gyalásra renge...

— Tizez...
vári vasutas...
vári állomás...
Egy távoli roko...
rikába. Az első...
állottak egymá...
megszakadt közt...
Buday Gyula tá...
rikai követtől. A...
halt és végrende...
dollárt meghala...
Buday Gyula, a...
szere milliomos...
színlégre megváli...
Bukarestbe utazo...
felett rendelkez...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei. Hromániaiában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Eador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Az egyéni adóvallomás benyújtásának határnapja. Csütörtökön, január harmincegyedikén volt utolsó napja az egyéni adóvallomások benyújtásának, minthogy e nap délutánig a meghosszabbítás iránt semmiféle intézkedés nem érkezett. A mai napon a két kolozsvári adóhivatalnál rengetek ember szorongott, mert nem akarták kitenni magukat pénzbüntetéseknek. Mindazonáltal eddig a vallomási ivenek csak egy tizedrészét szolgáltatták be. Így a Farkas-utcai hivatalba, ahová tizenegyezer adófizető tartozik, mindössze ezernégy-száz iv érkezett. Az adóhivatalok e hét végéig hallgatóság elfogadják az egyéni vallomásokat, de azután csak felsőbb helyről érkező intézkedés alapján.

Ferdinánd cárt nem engedik haza. Szófiából jelentik: Ferdinánd excár engedélyt kért a bolgár kormánytól, hogy személyes pénzügyeinek rendezésére rövid időre szülő tartózkodási engedélyt kapjon Bulgáriába. A kormány a jelenlegi helyzetet nem látta eléggé kedvezőnek s ezért a kérésre elutasító választ adott. A várnai hatóságok több kommunista és agrárpárti vezetőt letartóztattak, köztük néhány képviselőt is. A szobranjében előtűt keletkezett vita folyamán Perdeff igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kormánynak számos igen komoly bizonyítéka van, hogy a parasztpártiak és a kommunisták újból forradalmat készítettek elő a kormány megbuktatására és a köztársaság kikiáltására. A kormánynak kezében van az a lista is, amelyen a terv sikerülte esetén kivégzendők nevei fel vannak sorolva. A parasztpárti és kommunista képviselők azt állították, hogy az egész ügyet a kormány insz-cenálta, mert a két párt ellen a küszöbön levő községi választások alkalmával megszorító intézkedéseket akar tenni.

Meghalt a „Temesvári Hirlap“ szerkesztője. Temesvárról jelentik: Pogány Mihály, a „Temesvári Hirlap“ tulajdonos-szerkesztője négy nap betegség után tüdőgyulladásban szerdán éjjel meghalt. Pogány Mihály huszonkét éve került a „Temesvári Hirlap“-hoz, amelynek husz év óta tulajdonosa és szerkesztője. Temetése péntek délután lesz. A gyász miatt a mára tervezett újságiróbbál elmarad.

Cáfol a budapesti angol konzul. Budapestről jelentik: Az utóbbi napokban az a hír terjedt el nemcsak a magyar fővárosban, de külföldön is, hogy Nagybritannia magyarországi követe, Höhler elhagyja budapesti állomáshelyét. Höhler ma a „Nemzeti Ujság“-ban a leghatározottabban cáfolja a távozásáról szóló hírt. (Höhlert, mint ismeretes, azzal vádolta meg a liberális magyar sajtó, hogy tendenciózusan informálta kormányát.)

Münchenben tárgyalják a Hitler-pöört. Münchenből jelentik: Hitlernek és társainak bűnpörét mégis a fővárosban fogják tárgyalni, mert a kormány garanciát kapott, hogy nem lesznek rendzavarások. A puccsvezér védői a sajtó útján felszólították a vádlottak barátait és híveit, hogy a tárgyalás napján ne engedjék magukat felelőtlen igazgatók által meggondatlan-ságra ragadtatni. A rendzavarás megakadályozására minden intézkedés megtörtént. A tárgyalásra rengetegen kértek jegyet.

Tízezer dollárt örököt egy kolozsvári vasutas. Váratlan szerencse érte a kolozsvári állomás egyik pénztárnokát, Buday Gyulát. Egy távoli rokona évekként ezeltől kívándorolt Amerikába. Az első két évben állandó levelezésben állottak egymással, de amikor kitört a háboru, megszakadt köztük a levelezés. Tegnap azután Buday Gyula táviratot kapott a bukaresti amerikai követtől. A távirat közli, hogy rokona meghalt és végrendeletében Budayt tette meg tízezer dollárt meghaladó vagyona egyedüli örökösévé. Buday Gyula, aki szegény ember volt, most egyszerre milliomos lett. A szerencsés örökös valószínűleg megvált a vasutól. Buday egyébként Bukarestbe utazott, hogy a konzulátusnál öröksége felett rendelkezzen.

LEGUJABB

Elsimult a porosz kormányválság

Berlin, jan. 31. A porosz kormányválság elintéződött, miután a szocialisták elfogadták a kormány telekértékdó javaslatát. A német szocialisták országos kongresszusa március harmadikán lesz Berlinben.

Panamavád két amerikai miniszter ellen

Washington, január 31. A szenátus negyvenhat szavazattal harmincyolc ellen elfogadta azt a javaslatot, amelyben megtiltják a kormánynak, hogy a kaliforniai petróleumművek további koncesszióját a Sinclair—Dehny-csoportnak átadják. A szenátusi határozat kimondja, hogy a petróleumkoncessziókat olyan körülmények között kötétek meg, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a szerződés csaláson és vesztegetésen alapult. Ehhez a hirhez a „Daily Telegraph“ hozzáfűzi, hogy a szenátusi határozatnak ez az indokolása arra céloz, hogy Pfalz szenátort, a Harding-kormány volt belügyminiszterét, továbbá Demby tengerészeti miniszter, a társaságok megvesztegették, hogy az amerikai flotta olaj- és petróleumtartalmát nekik engedjék át.

Megengedik a könyvek behozatalát.

Bukarestből jelentik: Tatarescu kisebbségi miniszter indítványára a minisztertanács elhatározta, hogy megengedi az irodalmi és tudományos könyvek behozatalát, azonban minden könyvet egy külön hivatalnak kell láttamoznia, amelyet a belügyminiszterium kebelében fognak felállítani.

Eljegyzés. Müller Béla Viseul de sus eljegyezze Jakobovits Sárkát Majszinról.

Rendőri hírek. Tegnap a vasuti állomást ismét elárasztották a zsebtolvajok. A vonatokat valósággal bekerítették és többek között Miclescu Juon brassói kereskedő tízezer lejt tartalmazó pénztárcáját és Hoják Albert kétezer lejt és külföldi utlevélét tartalmazó pénztárcáját ellopták. A vasuti rendőr-ég azonnal bevezette a nyomozást és két zsebtolvajt le is tartóztatott. Tegnap délután Marcinkievitz szabónál megjelent egy ismeretlen fiatalember, aki a télikabátjára két gombot varrattott fel. Távozása után észre vették, hogy vele együtt két vég vászon is eltűnt. A rendőrség bevezette a nyomozást. — Benedek Árpád református lelkész feljelentésére, mint megirtuk, a negyedik kerületi rendőrség letartóztatta Kádár Mária cselédeleányt, aki nagyobbértékű holmit lopott gazdájától. Vallatásakor a cseléd azt állította, hogy az egyik elloptott ruhadarabot Báza János volt harangozó feleségének adta. Ezen az alapon a rendőrség orgazdaság címén a harangozónét is őrizetbe vette s a tolvajjal együtt átkísérte az ügyészségre. Az iratok áttanulmányozása s az asszony vallomása alapján nem látta beigazoltnak az orgazdaság vádját s ezért Báza Jánosnéét szabadlátra helyezte, az ellene indított eljárást pedig megszüntette.

Földet a földnélküli népek, népet a népnélküli földnek! Ha ezt akarjátok, gyarapítsátok a Keren Kajemetet. 2

Heti naptár

5684. Sevát 27. Szombat. (Ujholdkihirdetés.)

Szombat beköszöntése: Temesváron 5 óra 35 perc, Kolozsvár 5 óra 25 perc, Brassóban 5 óra 15 perc.

Szombat vége: Temesváron 6 óra 35 perc, Kolozsváron 6 óra 25 perc, Brassóban 6 óra 15 perc.

Szidra: Mispátim. A színaji kinyilatkoztatás a tíz parancsolat kihirdetése után félbeszakadt, mert az emberek gyenge idegzete nem bírta az isteni hangokat végighallgatni, ezért a törvények kihirdetése csak Mózes közvetítésével folytatódhatott. Örök tanulság a törvény: aki szegénységből kénytelen szabadságát eladni, idő multával visszanyerheti azt, — de aki a szabadulás alkalmát elmulasztja, örök rabszolgaságra lesz ítélve.

Háftár: Hádávár d'ser hájá. (Jirmijá 34.) A hatalmasok megszegték az isteni szövetséget. Az összeomlás előtt Jirmija menteni igyekezett a menthetőt s kerte a nép hatalmasait, adják vissza szegény testvérei szabadságát. A próféta szavainak pillanatnyi hatása után azonban a hatalmasok ismét szolgaságba kényszerítették a szegényeket. Ezért hirdette Jirmia: a hatalmasok is szolgálni fogják Babel királyát.

Kedd és szerda: Róschódes Ádár.

Seipel vasárnap érkezik Bukarestbe

Bukarest, január 31. Seipel osztrák kancellár vasárnap délután három órakor érkezik a fővárosba. A pályaudvaron Bratianu miniszterelnök és Duca külügyminiszter, valamint a külügyminiszter főbb funkcionáriusai üdvözlik a vendégeket, akik a Palace Athene szállóban fognak lakni. Vasárnap este Duca intimjellegű vacsorát ad Seipel tiszteletére, hétfőn pedig megkezdődnek a tanácskozások. Hétfőn délután fogadja a király az osztrák kancellárt és külügyminisztert, akiket azután udvari ebéden is vendégül fog látni. Kedden este a miniszterelnök ad dinét, majd fogadás lesz a külügyminisztériumban.

Ausztria bukaresti követe, Knobloch, kijelentette, hogy Seipel kancellár látogatása alkalmával megkezdődnek a tárgyalások az osztrák-román kereskedelmi egyezmény ügyében és Ausztria számít arra, hogy az egyezmény a legnagyobb vámkedvezmény klauzulájával van ellátva.

Árvák estéje Dicsősémtártonban.

Dicsősémtártonból jelenti tudósítónk: Jól sikerült tréfás gyermekelőadást rendezett január 27-én este az Erdélyi Zsidó Árvagondozó dicsősémtártoni körzete az ottani árvagyermekek javára. A dicsősémtártoni Kárpát-szálló nagytermét zsufolóság megtöltötte a helybeli zsidó társadalom színe-java, a mi az est anyagi sikerét várakozáson felül biztosította. Vermes Kató prológusa nyitotta meg a műsort, melyet Fischer Piroska — kitűnő és ötletes előadó — tizesztendő leánya konferált végig. Gyermekkar adta elő a román nemzeti himnuszot és két zsidó dalt, mely után Fischer Piroska és Weisz Pista szavaltak egy-egy Giszkalay-verseket nagy sikerrel. Majd Karpf Feri és Vermes Kató léptek fel mint Caruso és Kurz Zelma imitátorok, rengeteg kacajt keltve a hálás közönségben. A történelmi hűség kedvéért meg kell említsük, hogy sikerük titka egy a színpalak mögött működő grammofon volt. Nagy tetszést aratott Krausz Edítke, aki egy héber gyermekverset és Heine „Belzachar“ balladáját német nyelven adta elő, gyermeknél szokatlan szavalókészséggel. Feuerstein Ödön román verset, Izsák Sándor héber verset szavalt, azután gyermekballet következett, Vermes Kató magántáncával, melyet a közönség szünni nem akaró tapssal fogadott. Sámuel Jolán tréfás tortarecepteket diktáltak a jelen volt háziasszonyoknak, majd Dicsősémtárton jövendő háziasszonyok zenekara jelent meg, élén Karpf Ferivel, a kitűnő karmesterrel s Viktor Bandival, a ki mint tiszteletbeli kürtös segített a háttérben rendületlenül működő grammofonnak. A közönség nagy derűtségét a gyermekkar Hatikvája csönnesítette el néhány percre, mert azután reggelig tartó tánc következett. Így biztosítottak a dicsősémtártoni zsidógyerekek árva gyermektársainak fűtött szobát a kemény télben.

* Orvosi hír. Dr. Hamburg József szemorvos, a bécsi egyetemi szemklinikára v. osztályvezető szemorvosa rendelését Str. Reg. Ferdinand (v. Ferenc József-ut) 34. sz. alatt megkezdte. Rendel. d. u. 3—5.

* Megkerült az elrabolt Teodora. A filmek filmje, a művészet és technika káprázatos csodája, Teodora, melyet Bukarestből Kolozsvárra történt szállítása alatt nemzetközi banditák a külföldi konkurencia megbízásából az expresszről elraboltak, a határon megkerült és vászonra kerül vasárnap, február 3-tól kezdődőleg kivételesen csak a Select-mozgóban.

Max Brotmann Bukarest,

Str. Apolodor 33. külön osztályt létesített és elvállalja a kereskedelem és ipar körébe vágó érdekek képviselését, bankoknál, központi szerveknél, autorításoknál stb. stb.

Ön ezzel megtakarítja a Bukarestbe való utazás idejét és költségeit.

Referenciák: Bukarest összes nagybankjai.

ha nem

gyár Strada helyek: Kos szám alatt

KÖZGAZDASÁG

Országos jellegűvé terjesztik ki a Faegyesületet

Nagy elégedettség az egyesület kebelében. Kiválási mozgalmak és új tájékozódás

(Cluj-Kolozsvár, jan. 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy az Erdélyrészi Faegyesület február 9-én Aradon elnöki értekezletet tart. Ezen az értekezleten szóba fog kerülni az egyesület működése az elmúlt év alatt, amely semmiképpen sem mondható eredményesnek. A kormány magatartása, de főként a tagok között az egész idő alatt tapasztalt egyenetlenség, az egyesület működését erősen hátráltatta. A tagok között érezhető elégedetlenség az értekezleten fog majd kifejezésre jutni, de már gondoskodás történt a Faegyesületnek új irányokba való terelődéséről is.

Munkatársunknak ma alkalma volt egy vezetőszeretpet betöltő fakereskedővel ez ügyről beszélgetnie. A nyilatkozat így hangzik:

— Mindenképpen új utakat kell keresnie az egyesületnek, ha a maga elé tűzött célokat el akarja érni. Fájdalom, ez az esztendő a sikertelenség jegyében zajlott le. Nem lehet okolni érte a vezetőséget, amely mindig derekasan és becsülettel helytállt az erdélyiek érdekeiért, legkevésbé lehet nehezíteni a tisztviselői karra, amely mostoha körülmények között szorgalommal és kitartással képviselte a fások érdekeit. Az egymásra halmozódó fiaskók kuforrását leginkább abban az elbánásban lehet találni, amellyel az erdélyieket Bukarestben részesítik.

A tüzelőfárekszim, a szállítási mizériák, a vámbajok, mind ebben az esztendőben szakadtak a fajparra, amelyet ez a kormány részéről történt mostoha elbánás évekre visszavetett. A kisajátítási törvénynek az erdők kitermelésére vonatkozó része homályban maradt és az egymásután következő és egymás intézkedéseit kizáró rendelkezések sok erdőipari vállalkozás munkáját bénították meg. Az ilyen viszonyok az egyesület életére is kihatnak és nem lehet csodálkozni azon, hogy a fások táborában olyan méretű az elégedetlenség, hogy ma már komoly kiválási tendenciák nyilatkoznak meg és hogy a tagok mindenképpen új orientációt keresnek.

— Aki magasabb szempontból nézi a faszakma életét és fejlődését, annak rá kell jönnie, hogy valóban új utakat és módokat kell keresni a fajpar és favállalkozás érdekében. Ugy tudom, erre vonatkozólag hozzáértő emberek elaborátumot is készítettek, amelyeket tárgyalni fogunk az aradi elnöki értekezleten. Remélem, hogy az értekezletnek inkább az egyet megszilárdítására törekvő tendenciája lesz, semmint bomlasztó irányja, amit bizonyos körök szívesen látnának. Azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a sikertelenségek egy részét magunk okoztuk az egyet kebelében dúló surlódásainkkal. Ha egységesen és az összetartozandóság minden külső jelével léptünk volna fel, sok kudarcot tudtunk volna elkerülni.

Informátorunk kijelentette még, hogy az értekezletre előterjesztendő elaborátumok közül minden valószínűség szerint azt fogják behatóan tárgyalni, amelynek irányelve az egyesület országos jellegűvé való kiterjesztése. A kormány az erdélyi Faegyesületben egy parciális alakulatot lát, amelynek nem lehetett olyan súlyt adni, mint az országos szakmai közületnek. Az értekezlet elé a fások körében nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Egységes illetérendszer az egész országra.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter a napokban nagyobb bizottságot fog összehívni, amely a bélyegilleték és hagyatéki illeték törvényének módosítását fogja megtárgyalni és javaslatot fog tenni. Az eddigi hírek szerint a két ügyre nézve az a megállapodás, hogy az illetékeket regátá mintára fogják rendszeresíteni és azokat kiterjesztik egységesen az egész országra.

— **Kereskedők a védővám ellen.** Megirtuk, hogy az aradi kereskedők szembehelyezkedtek a nagyipari érdekeltségek ama kívánságával, hogy a behozatalra kivett vámoikat emeljék. Az aradi kereskedők memorandummal fordultak a kormányhoz, amelyben többek között álláspontjuk mellett a következőképpen érvelnek: „A fennálló vámtételek máris túl magasak. Távolról sem pusztán védővámok, hanem jórészt pénzügyi vámok, amelyek a belső ipari termelés szükséges védelmének, az állam jövedelmeinek szaporítását célozzák, vagyis már ma is erősen prohibívitív vámok, a külföldi behozatalt erősen gátolják, dacára annak, hogy belterme esünk — éppen a legszükségesebb textíliapár terén is pl. — a szükségleteknek aránytalanul kis részét képes csak úgy ahogy biztosítani. A további vámemelés valójában nem a terme és fejlesztését tenné lehetővé, amire az ország nagy szükségletei mellett adva van minden állami protekciónizmus ma is. Nem a vámvédelem hiányán mulik iparunk nagyobb fejlődése, hanem általános pénzügyi és gazdasági gyengeségeken és zavarokon. Az újabb vámemelés a verseny teljes elzárásával csak árushiányt és katasztrófális árrágitást hozna létre és a mindenképpen biztosított termelési profit mellett az ipari munkának teljes elrenyhülését.”

A mai valutapiac

Élénk üzleti forgalommal indult a mai piac, nagy kereslettel és kevés kínálattal a lej szilárdulása ellenére. Az exportörök nem adnak árut, mert a kurzust nem tartják elfogadhatónak. Az áruk egyébként a következők: osztrák korona 356—358, belföldi magyar korona 210—220, cseh korona 573—575, francia frank 9-15—9-20, svájci frank 34-50—34-60, dollár 199-5—200, font sterling 852—853, olasz lira 8-75—8-77, dinár 2-30—2-35.

Valutapiac január 31-én:

Bukarest. Devizák: Páris 914, Berlin —, London 851, Newyork 201, Róma 378, Zürich 34-25, Bécs 28, Prága 581, Budapest 70, Varsó 30.

Bukarest. Valuták: Napoleon 775, márka —, leva 130, török lira 100, font sterling 845, francia frank 920, svájci frank 34 00, olasz lira 880, drachma 380, dinár 225, dollár 201, lengyel márka 20, osztr. korona 28, magyar korona 40, cseh korona 565.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 135—135, Amsterdam 215^{7/8}—215-90, Newyork 578-5—578-5, London 2469-5—2470, Páris 26-80—26-75, Milano 2515—2512-5, Prága 1666-25—1663-75, Budapest 204—204, Belgrád 666-25—666-25, Bukarest —, Varsó —, Bécs 81-5—81-5.

— **Az olasz tartozásokat is rendezik.** Bukarestből jelentik: Az olasz hitelezők, milánói értesülés szerint, értekezletet tartottak a romániai követelések behajtása ügyében. Az értekezlet egyhanguan kimondta, hogy követelni fogják az olasz hitelezőkkel szemben ugyanazt az eljárást, amit az angol és francia tartozásokkal szemben tanúsít a román kormány.

— **A szövethetetek átszervezése.** Bukarestből jelentik: A földmívelési miniszter bizottságot küldött ki, amelynek feladata a szövethetetek működését és jelenlegi állapotát felülvizsgálni és a nyert tapasztalatok alapján az egész romániai szövetheteti ügyet átszervezni. A bizottság február elsején kezdi meg működését Constantin Baicoianu, a Banca Nationala igazgatója vezetésével.

A PARK-SZANATORIUMBAN

Cluj, Fürdő-utca 51. szám és Monostori-ut 62. szám

hol fertőzőbeteg kivételével mindenemű beteget felvesszünk, megnyitott szigorúan ortodox, kitűnő minőségű, Hirsch Lázár felügyelete alatt álló rituális konyha.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. Vilmos, Belényes. Bazelben volt az első cionista kongresszus 1897 augusztus 29. és 31. között. A világ egész zsidóságának képviseletében százkilencvenhét delegátus vett részt a kongresszuson. Korelnökiül a romániai Lippe dr.-t választották meg s az ő megnyitója után Herzl megtartotta örökhires beszédét, melyben kimondta, hogy „a cionizmus visszatérés a zsidósághoz a Zsidóországba való visszatérés előtti”. Max Nordau a zsidóság általános világhelyzetét ismertette az emancipáció után és bebizonyította, hogy az asszimiláció keresztlivihetetlen, de egyébként sem szünteti meg az antiszemitizmust. Nathan Birnbaum kulturreferátuma után a kongresszus megalkotta a politikai cionizmus alapját, a bázeli programot. „A cionizmus célja közbiztosított nemzet elthont teremteni a zsidó nép számára Palesztinában.” E cél érdekében a kongresszus szükségesnek tartja a céltudatos gyarmatosítást Erec Jisraeleben, az egyes országok zsidóságának megszervezését, a nemzeti öntudat megerősítését és az egyes kormányoknak a terv keresztliviteléhez való hozzájárulását. A kongresszus ezután megszerkesztette a cionista szervezet ideiglenes szabályzatát, melynek alapja az, hogy minden cionista köteles évenként egy frankot fizetni pártadóba. Ez a sékel, mely a zsidóság együtvartározását dokumentálja. Minden száz sékelfizető egy delegátust küld a kongresszusra, mely a szervezet ügyeinek intézését és a kongresszusi határozatok keresztlivitelére 23 tagú végrehajtóbizottságot választ a delegátusok közül. Röviden, ez történt az első cionista kongresszuson, amelyen olyan lélekemelő hangulatban folyt le, hogy a kissé tuljózan Achad Haam sem tudta kivonni magát az általános lelkesedésből.

Cs. Mór, Nagykaroly. Szó volt ugyan arról, hogy Románia és Csehszlovákia között megszüntetik a vizumot, de egyelőre ezt román részről kivihetetlennek tartják. Tartózkodási engedély valóban nem fog kellenni a csehszlovák köztársaság amaz állam polgárainak sem, akik vizummal utaznak.

Leszállított áruk!
HARISNYA, KEZTYŰ ÉS KÖTÖTTÁRU KÜLÖNLEGESSÉGEK EREDETI GYÁRI ÁRBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított áruk!
KÖTÖTT-SZÖVÖTT ARUHÁZA KULOZSVAR FÖTÉR 13. SZÁM ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Öriási választékban különlegességek, arany- és platina zseb- és karóra (brilliánsárak, arany-, ezüst- és argentorezüst)

disz-és ajándéktárgyak

szolid áron a legmodernebb kivitelben
FENYŐ ÉS BRAUNFELD
világvárosi ékszeráruházban Cluj, Piața Unirii 15. Interurban telefon 643

Prima

Kapható: **Havas Dozsó Timișoara** **bácskai kender**

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

A Központi Télikert Bar szenzációs februári műsorában

GARRET

csak pár napig vendégszerepel!

A Péntek: Sár Hétfő: Aida Szerda: Loh

A M.

Csütörtök: Péntek délután Péntek este Szombat délután Este Vasárnap délután Este

Sele

telen igazságon vonásban. E nichelli. E a világhírű kétfelvónás

Urán

Kolosszális vonásban. E legjobbjai.

Apol

landortörténet Egede Nisse zetes film.

Va

a legolcsó Keres Kolozsvár

fa bu

akar venni, ne sajnálja az utat

ERDÉLYRÉSZI sztalosok furn

Fér

fest,

Fehér

Postai

Vágott

mesze

Str. Dragalina

Róka,

vegytis

KI

nál Cl

lág

„Ba

Fierarie

szelben volt az első
augusztus 29. és 31.
nak képviselőjében
részt a kongressz-
Lippe dr.-t válasz-
után Herzl megtar-
en kimondta, hogy
dóságához a Zsidó-
tt". Max Nordau a
tét ismertette az
otta, hogy az asszi-
e egyébként sem
ust, Nathan Birn-
kongresszus meg-
apját, a bázei pro-
jogilag biztosított
sidó nép számára
ben a kongresszus
os gyarmatosítást
ágok zsidóságának
at megerősítését és
keresztülviteléhez
szus ezután meg-
t ideiglenes sza-
gy minden cionista
etni pártadoba. Ez
rtozását dokumen-
y delegátust küld
t ügyeinek inté-
tok keresztülvite-
ot választ a dele-
t az első cionista
ekemelő hangulat-
an Achad Haam
nos lelkesedésből,
volt ugyan arról,
között megszün-
t román részről
kodási engedély
lovák köztársaság
akik vízummal

SNYA,
YÜ ÉS
ÖTTÁRU
ON-
SSÉGEK
ETI
I ARBAN
ITTAT-

T

TT-
OTT
ÁZA

DZSVAR
R 13.

ngedmény!

ességek,
sárak,
ny-
- és
prezüst

rgyak

elben
FELD
zaban
15.
43

nder

Hand

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA
Péntek: Sámson és Dolila.
Hétfő: Aida (Amonasro: G. Teodorescu)
Szerda: Lohegrin (Telramund: G. Teodorescu)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
Csütörtök: Pompadour.
Péntek délután: Romeo és Julia.
Péntek este: Pompadour.
Szombat délután: Gyurkovics lányok.
Este: Pompadour.
Vasárnap délután 3 órákor: Gyimesi vadvirág.
Este 8 órákor: Pompadour.

MOZGÓK MŰSORA
Péntek, február 1.
Select-Mozgó: Figyelem! Zigotto! A mez-
telen igazság. Nagyszabású szerelmi dráma 6 fel-
vonásban. Főszerepben a páratlan szépségű I. Me-
nichelli. E műsor keretében mutatkozik be Zigotto,
a világhírű komikus, a „Zigotto mint ögróf című
kétfelvonásos vígjátékban.
Uránia-Mozgó: A rejtelmek háza. IV. rész.
Kolosszális társadalmi dráma 4 részben és 28 fel-
vonásban. Főszerepben Ivan Mojsoukine és Páris
legjobbjai.
Apollo-Mozgó: A fekete álarc. Vidám ka-
landtörténet 6 felvonásban. Főszerepben Aud
Egede Nissen, Paul Richter. Nagyon szép és élvez-
zetes film.

**Valutát és
Devizát**
a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron veszi a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főter 20. Telefon 40 és 229

Ha művészi kivitelű
fa
vaz
rész
butort, zongorát
akar venni, ne
sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
és tekintis
meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
sztalosok furnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Férfikalapokat
fest,
tisztít,
formát
és vasal
Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltenek!

Vágott és vágatlan tűzifát
vagon, ősi- és mázsátételekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragălina (v. Fellegrávi-ut) 9. Telefon interurbán 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Róka, kelme, **Szörme**festés,
vegytisztítás legszebb kivitelben
a
KRISTÁLY
nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvi-
lágosítás az összes fiókokban

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

Longines
órák — 7 nagydíj — Elegáns és pontos

Telefon 758
INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ
★
★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★
★
ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Telefon 758

Kisvasuti apróanyagot és „S“ talpfakapcsokat
raktárról szállítok
Hoffmann Sándor gépészmérnök gépműhelye Cluj-Kolozsvár, Székely-ut 2. szám alatt

»GANZ«
FÉLE
VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.
SÜRGÖNYCIM: ALTERNO
TELEFON 991
★
Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltó-
áramu árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár.
Bizományi raktár minden nagyobb városban.
Költségvetéseket díjmentesen ad.
★
Ganz és Tàrsa Danubius Rt. képvisellete
benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári beren-
dezésekre és vasuti kocsikra, valamint azok tartozékaira. Lloyd 1572

KORONA
a legizletesebb világos sör
GLORIA
duplamaláta tápsör / Elismert legjobb minőség
★
Tordai Sörgyár R.-T. Gyár: Torda, telef. 5.
Főraktár: Cluj, Calea Dorobanților 11. Telefon 394

APRÓHIRDETÉSEK

Bel- és külföldi fuvar-eveleket díjmentesen felülvizsgál és fuvardíj-többleteket a legrövidebb időn belül folyósít **Recompens** nemzetközi fuvarlevél felülvizsgáló intézet **Timișoara**, Helvét-u. 8. 1643

Palesztinaképek. (Rézkarcgyűjtemény 1837-ből) **Nineveh**, Táborhegye, Holtenger, Genesarettava, Sinai hegye, Cion, Babel, Jerusalemben, Az új Babylon (keretben), A királyok sírja (keretben). A tíz értékes rézkarc ára 630 lej helyett 500 lej. Uj Kelet könyvostálya.

Egy tizenhétezer lakosú városban földgázfűtéssel modernül berendezett **gőzfürdő**, hozzátartozó négy szoba, konyha lakással, más vállalkozás miatt azonnal eladó, esetleg bérebeadó. Komoly érdeklődők irjanak „Gőzfürdő” jellegre a kiadóba. 6760

Georg Ehrlich bibliai tárgyú modern litográfiái, darabja 250 lej helyett 200 lej. Uj Kelet könyvostálya

Egy üzemben levő 35-45 HP 2 és fél tonnás „Oppel” gyártmányu teherautó eladó. Központi Szállító Iroda Dej. 6756

Március végéig nagyobb mennyiségű lapátzállítást elvállalna **Wiener Zsigmond** fakereskedő Caramsebes. 6768

Zsidó kottákból nagy választék az Uj Kelet könyvostályában.

Aviva-csoportok! Estélyeiken ne csak büftöt rendezetek be! Az új zsidóságnak szellemi szükséglete is van. Terjesszettek a zsidó könyveket.

Eladó jól bevezetett tüzifa-, mész- és építési anyagtelep teljes felszereléssel, lakóházzal, előnyös fizetési feltételekkel, **Dunykynál**, Cluj, Főter 10. 6766

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Izsák**, Unió-u. 21. 1581

Désen, **Kossuth Lajos** utca 21. szám alatt azonnal beköltözhető nagyobb ház üzlethelyiséggel sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 6764

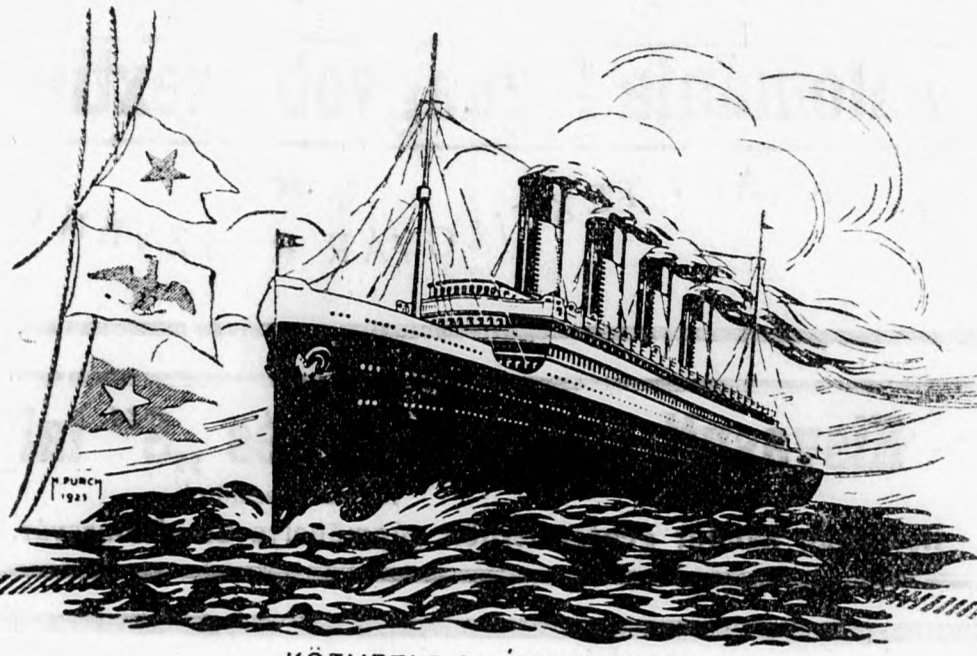
Lilien-levelezőlapok (kézimunka motívumokra alkalmasak), darabja 6 lej. Tíz sorozat ára 50 lej. **Lilien Palesztina-levelezőlapok** darabja 5 lej. — Tíz csoport ára 40 lej. **Egyéb Palesztina-levelezőlapok** darabja 2 lej. **Arcképes levelezőlapok** darabja 3.50 lej. Uj Kelet könyvostálya.

Keresünk azonnali lépésre rőfös- és rövidáru szakmában jártas, románul feltétlenül tudó segédek. **Elek Izidorné**, Torda 6769

Suche ein intelligentes, deutsches, izr. Fräulein zu meinem 6 jährigen Buben und 4 jährigen Mädchen. Beansprüche ausser Beschäftigung mit den Kindern, auch Tüchtigkeits in Handarbeit u. Häusliches Benehmen. **Glück Benő** Valea lui Mihai (Ermihályfalva) 6762

A zsidó ház díszé a könyv és a kép. Minden könyvet megszerezhet az Uj Kelet könyvostálya által. — Palesztina-képek nagy választékban 50 lejtől feljebb.

Kereskedőségéd, urinői divatszokmában teljesen jártas, felvétetik. Románul, németül beszélők, kirakatrendezők előnyben. Vidékiek ajánlatai fényképpel **Hajnal-Aruházhoz** Cluj, cimzendők. 6765

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKARET - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.

Hamburg-Bréma-Antwerpen-Cherbourg **Amerika-Kanada-Argentína-Brazília**

KERESZTÜL A VILÁG LEGHIRESEBB GŐZHAJÓIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA-ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN. ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS. PROSPECTUS ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKARET * TIMI/OARA - JOSEF/TADT
STRADA /ARINAR 112 /TR. L. BRATIANU /HERRENGA/ZEINER

ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTVELÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Előírások
hitelesített űrmértékeket gyárt

GRÜNWARD JAKAB
bádógaruüzeme, Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

A
DIANA
GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A
LEGMODERNEBB ÉS LEG-
HIGIENIKUSABB

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgönyc: Juvaera, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogézási arany és farrazió * Arany, ezüst és platina-bevértés!
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárusítóknak!

GOERZ

I. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sevastopol 13

Műselyemszalag Köpper Lámpabél

gyári árakban!
DÁVID ÉS KOHN SÁTMAR
Árajánlattal kívánatra szolgálunk

"LEBEDA"

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapotstb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:
paplant,
matracot,
párnát és
mindennemű
ágyneműt.

*
Telefon 596
*

Veszünk és eladunk:
lőszört,
disznószört,
kecskeszört,
gyapjut,
tollat,
africés
Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:
kórházi,
közintézeti,
szállodai
felszerelések
szállítását.

*
Telefon 515
*

Gyár: Strada Jașilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt
Newyork
Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

ez „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Rador